

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 80

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 260
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN II.409

Maribor, torek 9. aprila 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Nemci vdrtli na Dansko in Norveško

Sinoči so nemške čete prekoračile dansko mejo in vdrtle v Šlezvik — Danci se brez odpora umikajo — V teku jutra so se nemške čete izkrcale na raznih mestih norveške obale — Norveška vlada zbežala iz Osla — Vojna med Nemčijo in Norveško — Strah na Finskem — Ogorčenje v Ameriki

WASHINGTON, 9. aprila. LRP. SINOČI JE AMERIŠKA POSLANICA V OSLOU GA. HARRIMAN TELEFONIČNO OBVESTILA SVOJO VLADO, DA JE STOPILA NEMČIJA V VOJNO STANJE Z NORVEŠKO, KAR SO TAKOJ RAZGLASILE VSE AMERIŠKE RADIOPOSTAJE. VEST JE NATO POTRDLIL TUDI KOMUNIKE VRHOVNEGA NEMŠKEGA ARMADNEGA POVELJSTVA, KI JE UKRENILO VKORAKANJE NEMŠKIH ČET NA DANSKO IN NORVEŠKO, DA JU VZAME V ZAŠČITO PRED NEVARNOSTJO ANGLEŠKE IN FRANCOŠKE INVAZIJE. VSE TELEFONSKE ZVEZE S KODANJEM IN OSLOM SO PREKINJENE, VENDAR SE JE IZVEDELO, DA JE NEMŠKA VOJSKA SINOČI VDRILA NA DANSKO V ŠLEZVIKU. DANSKA VOJSKA SE UMIKA PRED NEMŠKIMI ČETAMI V RAZDALJI ENEGA KILOMETRA. TRI NEMŠKE KRIŽARKE SO PRIPLULE V MIDLEBURG TER ZASEDLE MESTO. VESTI, DA SO NEMŠKE ČETE ŽE V KODANJU, SE ŠE NE POTRJUJEJO, PAČ PA SO

SE ŽE IZKRCAL NA SEVERNEM JUTLANDU. PRAV TAKO SO PRIPLULE 4 NEMŠKE LADJE V OSLOFJORD. NORVEŽANI SO JIH NAPADLI S STRELI IZ OBALNIH BATERIJ, TODA PO ZADNJIH VESTEH SO SE NEMCI DAVI VENDARLE IZKRCALI. NORVEŠKA VLADA SE JE PRESELILA IZ OSLOU V HAMAN.

LONDON, 9. aprila. Reuter. NEMŠKE RADIOPOSTAJE POROČAJO; VRHOVNO POVELJSTVO NEMŠKE VOJSKE JAVLJA, DA SO V CILJU PREPREČITVE NAPADA NA DANSKO IN NORVEŠKO TER V CILJU PREPREČITVE NADALJNJIH SOVRAŽNIH AKCIJ V TEH DVEH DRŽAVAH NEMŠKE VOJNE SILE VZELE TI DVE DRŽAVI V SVOJO ZAŠČITO. V ZVEZI S TEM SO MOČNE NEMŠKE ČETE DAVI STOPILE NA TERITORIJE DANSKE IN NORVEŠKE.

VESTI SE POTRJUJEJO

LONDON, 9. aprila. Reuter. Sem so prispele vesti, ki potrjujejo, da so nemške čete prekoračile nemško-dansko mejo in vdrtle v danski Šlezvik in Holštajn. Prav tako se potrjujejo tudi vesti, da je Norveška od sinoči v vojnem stanju z

Nemčijo. Tudi norveški poslanik v Washingtonu je obvestil ameriško vlado, da je Norveška stopila z Nemčijo v vojno stanje. Norveška vlada je takoj po napadu s strani Nemcev zapustila Oslo in se preselila v Haman v notranjosti države.

Dosedanji potek nemških operacij

PRVO NORVEŠKO VOJNO POROČILO OSLO, 9. aprila. Havas. Radijska postaja v Oslu je ob 8. objavila naslednje: V teku noči so edince nemških pomorskih sil dospelo v fjord pred Oslom, čeprav je norveška mornarica z obalno artilerijo nudila močan odpor. Nemci so bombardirali Horsten in obalne utrdbe pri Bergenu ter tudi mesto samo. Nato so se nemške čete izkrcale ter po ogorčenih bojih zavzele mesto in okolico. Isto tako so Nemci zasedli Trondhjem. V Oslu ne verujejo, da se je tu Nemcem posrečilo zavzeti vsa okolica. Trdnjava Christiansand na jugu Norveške je bila prav tako cilj nemških napadov. Mesto so bombardirala nemška letala. Nemške čete so se izkrcale tudi v bližnjem Egersundu, zahodno od Christiansanda. Iz Osla se je norveška vlada preselila v srednjo Norveško. Nemške čete so po vesteh iz Kodanja zasedle tudi južni Jutland na Danskem.

NEMCI ŽE V BERGENU

OSLO, 9. aprila. Havas. Radiofonska oddajnica v Oslu poroča, da so se davi ob treh izkrcale nemške čete na raznih točkah norveških obal. Nemške čete so zavzele tudi Bergen in Trondhjem.

NEMCI V KODANJU, A NE SE V OSLOU

LONDON, 9. aprila. Reuter. Po zadnjih vesteh so nemške čete vkorakale v južno Dansko in jo zasedle. Tudi prestolnica Danske, Kodanj, so zasedli Nemci. Nemške čete so se izkrcale v manjših in večjih edincih ob vsej norveški obali. Poizkus, zasedeti Oslo, se je za enkrat izjalovil zaradi močnega odpora obalnih norveških baterij. Norveška vlada je odredila splošno mobilizacijo vseh svojih kopnih in pomorskih sil. Nemška letala napadajo Oslo, vendar se je Nemcem za enkrat posrečilo zasedeti le bližnji Egersund in le nekatere točke v fjordu Oslo. Tudi nekatera obalna oporišča Švedske so zasedli Nemci ter postavili vzdolž vse obale polja min. Mine so razpostavili Nemci ob vsej zahodni obali Norveške.

VSA DANSKA ZASEDENA

LONDON, 9. aprila. Reuter. Po zadnjih poročilih je že vsa Danska v nemški oblasti. Vesti o zavzetju Bergena in Trondj-

na na Norveškem še niso potrjene. Zjutraj sta se sešli angleška in francoska vlada z vojaškimi strokovnjaki k posvetu.

NEMŠKA LETALA NAD OSLOM

OSLO, 9. aprila. Havas. Nemška letala krožijo nad prestolnico Norveške. Radiopostaja še funkcionira. Pasivna deželna branba je pozvala prebivalstvo, naj izbrazi mesto.

EVAKUACIJA OSLOU

LONDON, 9. aprila. Telefonske zveze Amsterdamu in Kodanju z Berlinom so pretrgane. V Oslu in okolici nudijo Norvežani Nemcem močan odpor. Do 10. ure se Nemcem ni posrečilo izkrcati svojih čet v norveški prestolnici, ki jo mora nezaposleno prebivalstvo nujno izpražniti že v teku današnjega dne, ostali pa jutri. Neka nemška vojna ladja je zasedla tudi

Reakcija na vpad v tujem svetu

WASHINGTON, 9. aprila. Agex. Vesti o vdoru nemških čet na Dansko in Norveško so zbudile po vsej Ameriki silno vznemirjenje in ogorčenje. Javno mnenje Zedinjenih držav se je v trenutku radikaliziralo, kar bi utegnilo popolnoma spremeniti dosedanje stališče Amerike.

WASHINGTON, 9. aprila. Reuter. Norveški poslanik v USA Morgenstein se je razgovarjal malo pred polnočjo v ameriškem zunanem ministrstvu. Zunanje ministrstvo USA je bilo vso noč v stalnem stiku z amerišskimi diplomatskimi predstavniki v Evropi. Uvedena je bila nočna služba. Vsa sporočila so bila takoj poslana Rooseveltu v Hyde Park. Odbijajo vsako izjavo glede najnovejših ve-

Kako so se razvijali dogodki

NORVEŠKA ODKLONILA NEMSKO ZAŠČITO

LONDON, 9. aprila. Reuter. Včeraj popoldne je nemški poslanik v Oslu obiskal norveškega zunanjega ministra ter mu obrazložil nemški načrt, da se stavi Norveška pod nemško zaščito in nadzorstvo.

Narvik, izvozno norveško luko na severu in izkrcala čete.

NEMŠKE LADJE

KODANJ, 9. aprila. Havas. Med velikim številom nemških ladij, ki so plule včeraj skozi Veliki Belt, sta bili dve križarki in ena oklopna tipa »Deutschland«. V eskadri je bilo tudi mnogo manjših nemških vojnih ladij.

TRENTUNI POLOŽAJ NEJASEN

LONDON, 9. aprila. LRP. Položaj na Danskem in Norveškem je trenutno še precej nejasen. Razne vesti, ki prihajajo od tam, si v marsičem nasprotujejo. Tudi še ni popolnoma jasno, kakšno stališče bosta zavzeli vladi Danske in Norveške glede na operacije proti nemškemu napadu. Kakor se zdi, se Danci ne nameravajo rešno upreti nemški invaziji, pač pa so Norvežani trdno odločeni postaviti se v bran. Pri tem je sedaj važno, kakšno stališče bo zavzela Švedska. Po vesteh iz Helsinkov je zavladala tam po vesti o nemškem napadu na Dansko in Norveško panika. Finci se boje, da bodo sedaj tudi sovjeti znova napadli Finsko in jo zasedli, da bi tako odnesli svoj del pred Nemci. Odredbe zaveznikov javnosti še niso znane, a se splošno pričakuje, da bodo odgovorili z odločnim protisunkom.

AMERIŠKO POSLANIŠTVO ZASTOPA ANGLEŽE

WASHINGTON, 9. apr. Reuter. Ameriški poslanik v Norveški javlja, da so norveške baterije otvorile ogenj na štiri nemške vojne ladje, ki so se pojavile pred Oslom. Ameriško poslanništvo v Oslu zastopa tudi angleške interese.

Popoldne spregovori Chamberlain

LONDON, 9. apr. Reuter. Popoldne bo govoril v spodnji zbornici Chamberlain in zavzel stališče k zadnjim dogodkom kršitve mednarodne nevtalnosti v skandinavskih državah.

Koht je nemški predlog odločno odklonil, nakar so Nemci v teku noči prešli v akcijo. Berlin se sklicuje v svojih podvigih na to, da je moral zagotoviti prevoz železne rude iz Narvika.

NEMŠKA OBRAZLOŽITEV

BERLIN, 9. apr. DNB. Sklenitev mira

med Finsko in sovjetsko Rusijo ni dala miru zaveznikom, ki so stalno iskali vzrokov, da podrede Skandinavijo svojim interesom. Afera z »Altmarkom« je pokazala namere zahodnih demokracij; istega pomena je bila včerajšnja nota, ki stvarno hoče podrediti svoboščine Skandinavcev interesom zahodnih sil. Zato je Nemčija segla po samopomoči in prehitela demokratične velesile v njihovih nakanah. Vrste vseh nemških orožij so se izkrcale na tleh skandinavskih držav.

RAZVOJ DOGODKOV

LONDON, 9. aprila. Exchange Telegraph. Dogodki, ki so privedli do nemškega napada na Dansko in Norveško, so se razvijali v zadnjih dveh dneh s silovito in skrajno dramatično naglico. Angleški in francoski notni Norveški in Švedski je sledila položitev min na treh mestih ob norveški obali. Angleške ladje so včeraj zgodaj zjutraj položile te mine v teku ene ure in takoj nato obvestile vlado v Oslu in vse ostale zainteresirane o tem svojem ukrepu. Obenem so angleške vojne ladje odredile patroliranje okoli minskih polj, da s tem opozore one trgovske in potniške ladje, ki morda o položitvi min še niso bile poučene, na obstoječo nevarnost. Norveška vlada je proti temu odločno protestirala in obenem odredila, da se morajo mine položiti in odstraniti. Ob istem času so angleške podmornice napadle v Skageraku več nemških ladij in jih potopile. Na eni ladiji, ki so jo Angleži potopili, je bilo tudi 300 nemških vojakov, od katerih se jih je 150 utopilo.

NAPAD JE BIL NEPRICAKOVAN

S potopitvijo te ladje, ki je vozila nemško vojaštvo, je bilo odkrito, da se Nemčija pripravlja na neko izredno akcijo, ako pošilja vojaške transporte skozi ozime. Obenem so pa tudi že prispele vesti, da pluje okoli 100 nemških bojnih in transportnih ladij nekam v smeri severne Danske in Norveške. Splošno je prevladovalo prepričanje, da so bile te nemške ladje odposlane zato, da napadejo angleško brodovje in zlomijo blokado Skageraka in Norveške. Povsod so listi že napovedovali, da stojimo tik pred velikim spopadom med nemškim in angleškim bojnim brodovjem. Medtem se je pa izkazalo, da Nemci niso imeli tega načrta, ampak so te ladje le vozile eksperimentalne čete za izkrcanje na Danskem in Norveškem. To izkrcavanje se je sinoči tudi res pričelo, kakor tudi vkorakanje na Dansko po kopnem čez Šlezvik.

Nadaljevanje na 2. strani

Maribor, 9. aprila.

Agrarne reforme in kolonizacije so se vedno in povsod smatrale za važne socialne akcije. Posebno zadnja je imela navadno tudi visok civilizatoričen pomen. Kolonizacija naj bi na nacionalno ogroženih mestih pomogla k življenju trdnemu in zanesljivo državotvornemu kmečkemu življu, ki bi bil vir novih narodno zavednih rodov ter bi bila tako dotična področja trajno pridobljena za novo državno misel.

V Jugoslaviji je prejelo agrarno zemljo 19.000 prostovoljcev in 7000 kolonistov. Poleg njih je dobilo zemljo še 187.000 agrarnih interesentov. Med prave koloniste prostovoljcev ne moremo šteti v celoti, ker niso bili niti izključno poljedelci, niti niso dobljeno zemljo obdelovali ter se na njej naselili, temveč so jo mnogi prodajali. Dasi so organizatorji zasledovali predvsem nacionalne cilje — torej tudi niso gledali v njej uspešno sredstvo za zmanjšanje agrarne prenaseljenosti, — je bila kolonizacija v resnici tudi daleč od teh neštetokrat javno poudarjenih ciljev. Na posameznega prejemnika je prišlo premalo zemlje: kolonist je dobil povprečno 6.1 orala, prostovoljec 8.3. Prostovoljci so prejeli zemljo zastoj od države, dočim so jo morali kolonisti odplačevati v roku 30 let. Do odplačila je ostala lastnica Privilegirana agrarna banka. Delali so zgolj za odplačevanje obresti, ki so naraščale z vsakim povečanjem potrebnega inventarja (hiše, živina, orodje itd.), ki so ga nujno morali nabaviti če so hoteli obdelati vsaj za silo prejeti kos zemlje.

Kolonisti so bili v stalni nesigurnosti, mnogi so pustili svoja naselja ter šli ali v mesto ali pa so se vrnili v domače kraje. V dobi, ko so propadala že obstoječa mala kmetjska gospodarstva ter se je zniževal standard njihovih lastnikov pod dninarjevega, je moral propadati še tako vneti kolonist in je moral pasti njegov standard tako nizko, da nikakor več ni bil podoben predestiniranemu trdnemu kmečkemu tipu, narodno borbenemu in vnetemu izpolnjevalcu danih nalog.

Dve napaki pa sta vplivali še posebno kvarno na kolonizacijo. Prva je bila posledica najosnovnejših pogojev za uspešno kolonizacijo z zastavljenim ciljem: primerne razmerja med številom domačega poljed. prebivalstva in površino obdelovalne zemlje. Naseljevalo se je ravno v najbolj agrarno naseljene kraje: primer so naše Prekmurje, Povardarje itd. Poleg tega so naseljevali koloniste iz krajev, kjer so bili dani čisto drugačni pogoji, kot pa jih je postavljalo kolonistom življenje v novih razmerah. Manjšine zemlje niso dobile, dasi je ostala v velikem obsegu nekdanjim fevdalnim nosilcem starih državnih oblik. Kolonizacija je postala domena raznih strankarskih aspiracij. Med domačini je vzbujala na eni strani nezadovoljstvo, na drugi so njene slabe metode izrabljali šovinisti. Vse to in še mnogo drugih nedostatkov opažamo posebno na treh najboljšeženih in najnačilnejših področjih kolonizacije: v Povardarju, v Vojvodini in na edinem večjem slovenskem področju — v Prekmurju.

V Povardarju so razdelili nad 70.000 ha zemlje, od te je 8.748 družin nedomačih kolonistov prejelo skoraj 60.000 ha. Razmerje med domačimi in naseljenimi kolonisti je 5,3:1 za došle naseljence. In pri tem je prišlo že l. 1921, na 1 km² obdelovalne zemlje 295,8 ljudi! To je bila »zemlja pečalbar«, od koder bi se morala vršiti prej kolonizacija drugam! Tu se je prenaseljenost poleg začasne »pečalbe« reševala že dolgo s trajno izselitvijo. Po nekaterih podatkih je zapustilo naše Povardarje do 100.000 ljudi. L. 1931. je imela vardarske banov. 71% gospodarstev, ki niso zadostovala za eksistenčni minimum, dasi je tu nizek (34,8% manj kot 0,01—2 ha, 36% od 2—5 ha). Vojvodina je predstavljala tipično ogrsko pokrajino z močno akumuliranim agrarnim kapitalom ter številnim agrarnim proletariatom. Veleposesti je bilo tu 942.969 oralov, posestev nad 10 ha le 7,50%, poljedelskih delavcev samo v Bački in Banatu nad 400.000! Obdelovalne zemlje je bilo razdeljene 35,8% agrarci so dobili povprečno le nekaj nad 3 orale. Od prejemnikov zemlje so vzeli dobrovoljci 15,8% s 40% zemlje, kolonisti 3,8% s 6,7% zemlje. V Sloveniji je urejelo 141 dobrovoljcev 615 ha, 248 ko-

Nadaljevanje s 1. strani!

Napad je prišel na obe državi tako nepričakovano in naglo, da je zbudil največje presenečenje in paniko.

NEMCI OPERIRAJO S POL MILIJONI NOM MOŽ

Nobenega dvoma pa ni, da so Nemci to akcijo že več časa pripravljali. Že vse zadnje dni so prihajale vesti, da so zbrali Nemci na svojih severnih obalah pol milijona mož in da so odredili tudi več poizkusnih vkrcavanj in izkrcavanj,

Zavezniška nota pred napadom

PARIZ, 9. aprila. Havas. V zavezniški noti Norveški so zavezniški naglasili, da so Nemci brezobzirno kršili norveško nevtralnost. Nemška vojna mornarica je postavila minska polja, kar je odločno v nasprotju s pravili haške konvencije iz l. 1907. Brez opomina torpedirajo Nemci nevtralne ladje, ki plujejo v nevtralne luke. Ribiške ladje napadajo s strojnimi iz letal. Ni še pozabljeno, kako je nemški parnik »Altmark« prenesel vojne akcije na norveška nevtralna tla. Dogodki na Finskem so dokazali, kako sodijo nasprotniki o nevtralnosti tretjih. Zavezniški nikakor ne morejo dopustiti, da se Nemčija in sovjeti vmešavajo v zadeve, ki so povsem le pravična stvar skandinavske države. Tako je borba za skandinavske surovine kazala z nemške strani

kar je služilo kot vaja za pripravljajoči se napad na Dansko in Norveško. Mimo tega so v Berlinu napovedovali, da bo Nemčija neglo in skrajno energično reagirala na poostritev blokade s strani zavezniškov. Iz pisanja nekaterih nemških listov je bilo tudi mogoče razbrati, da se Nemci ne bodo pomišljali poslati svoje vojsko na Norveško. S tem je dokazano, da je bila vsa akcija vnaprej temeljito organizirana, in to še preden se je blokadna kriza na severju poostila.

vedno bolj brezobziren cilj, doseči svoje tudi za ceno samostojnosti Norveške in Švedske. Tako je Norveška izgubila že 55 svojih ladij ter nad 400 mornarjev. Demokratska država z visoko kulturo je postala predmet izigravanja nemške pomorske politike, ki bi hotela obiti blokado Angležev in najti preko Skandinavije, predvsem Norveške, odprto morskjo pot na Atlantik. Z oblastjo nad Norveško si hočejo Nemci zagotoviti transportno pot za nujno potrebno železno rudo. Zavezniški so bili upravičeni očitati Norveški, da je dopuščala izkoriščanje njenih voda v vojne cilje Nemcev. Zato so se odločili, da sami prevzamejo kontrolo nad vodami Norveške. Norveški vladi je bilo dano na znanje, kie so položene mine in kakšen je postopek zavezniške kontrole.

Včerajšnji napadi angleških podmornic

OSLO, 9. aprila. Reuter. Nemški cisternski parnik »Posejdon«, ki ima 12.000 ton nosilnosti, je torpedirala neka angleška podmornica. Poveljnik podmornice je najprej zahteval od posadke, da zapusti ladjo, nakar jo je potopil. Vsa posadka ladje je bila izkrcana na norveški obali, poveljnik parnika pa je interniran v podmornici.

OSLO, 9. aprila. Reuter. V Skageraku se je potopil nemški 9600-tonski parnik »Rio de Janeiro«. Potopila ga je angleška podmornica južno od norveške obale. 150 članov posadke, večinoma mladi ljudje, so se izkrcali na Norveškem. Sodijo, da je ostalih 150 mornarjev izgubilo

življenje. »Rio de Janeiro« je plul mimo otoka Jutsö, ko ga je opazila angleška podmornica. Ker se nemški parnik na opomn ni hotel ustaviti in je zavil k norveški obali, so ga Angleži torpedirali in potopili. Takoj za tem je bil izstreljen še en torpedo, ki je zadel ostali del parnika, molečega iznad vode.

OSLO, 9. aprila. Reuter. Tekom včerašnjega dneva je bilo v Skageraku potopljenih 5 nemških ladij.

LONDON, 9. apr. Reuter. Davi je neka angleška podmornica potopila ob norveški obali nemško pomožno ladjo. 88 mornarjev je izgubilo življenje.

Balkanska konferenca v Londonu

LONDON, 9. aprila. Havas. Lord Halifax je imel včeraj popoldne konferenco s šefi diplomatskih misij v prestolnicah balkanskih držav. V naslednjih dneh se bodo konference nadaljevale ter se sklenili ukrepi, ki naj bodo v skladu z določili

vrhovnega zavezniškega sveta. Predvsem je treba najti izhod za pospešno kontrolo blokade tudi na celini ter poiskati pota, kako v tem pogledu pomagati zavezniškim ciljem.

Nemški napad na Scapa Flow

LONDON, 9. aprila. Reuter. Sinoči so nemška letala skušala napasti Scapa Flow. Prihod letal je bil pravočasno izsleden in razglašen je bil alarm. V akcijo so stopile protiletalske baterije in z letalšč se je dvignilo veliko število angleških obrambnih letal, ki so Nemce pregnala.

LONDON, 9. aprila. Uradno javljajo, da sta bila ob priliki napada na Scapa Flow sestreljena dva nemška bombnika. Nemci so vrgli včeraj večje število vnetljivih bomb z močnim eksplozivnim materialom. Vojnim in drugim ladjam ni bilo prizadajane škode.

BULLIT NE BO ZAMENJAN

WASHINGTON, 9. apr. Havas. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu je zanikal vesti, da je poslanik USA v Parizu, Bullit zamenjan. Za njegovo premestitev ni nobenega razloga.

KARDINAL VERDIER UMRL

PARIZ, 9. apr. Havas. Umril je nadškof, pariški kardinal Verdier. Star je bil 76 let.

IMENOVANJE PAASIKIVIJA

HELSINKI, 9. aprila. Havas. Uradno javljajo, da je predsednik Finske postavil Paasikivija za finskega poslanika v Moskvi.

lonistov 1.087 ha — vse skoraj izključno v Prekmurju s 15.000 sezonci ter le 5—8% posestev z eksistenčnim minimumom. Prišli so l. 1933., ko je zemlja ostala pusta po odhodu Bosancev-kolonistov z orožjem in brez vsakega inventarja. Odškodnina s 5% obrestmi v 30 letih za 9 oralov znaša 35.000 din za kolonista; dobrovoljci so prejeli zemljo zastoj, pa so jo mnogi prodali. Celotna odškodnina fevdalca pa znaša 80 milijonov.

Jasno je, da kolonizacija v Jugoslaviji ne more rešiti agrarne prenaseljenosti,

TUJI ATAŠEJI V DRUGI SIEGFRIEDOVI ČRTI

BERLIN, 9. apr. DNB. Tuji vojni atašaji so obšli drugo obrambno nemško črto na zahodu. Potrebna pojasnila so jim dajali častniki nemškega generalnega štaba. Poveljnik sektorja je goste pozdravil in jim pojasnil historiat gradnje utrdb. Atašaji so se čudili močnim utrdbam ter si jih ogledali znotraj in zunaj.

ANGLEŠKA POMOČ TURCIJI

LONDON, 9. apr. Havas. Člani odbora za pomoč Turčiji so imeli zasedanje, na katerem je trgovinski minister izrazil pri-znanje turški vladi, ki se je gospodarsko oddvojila od Nemčije. Fond za pomoč Turčiji je dosegel doslej 7000 funtov ter večjo količino blaga. S tem bodo ustanovljene bolnišnice in sanitetne naprave v opustošenih krajih po potresu.

MANNERHEIMOVA ZAHVALA FRANCII

HELSINKI, 9. aprila. Havas. Maršal Mannerheim je sprejel danes francoskega poslanika in se ob tej priliki zahvalil za vse, kar je Francija storila za napadeno Finsko.

Mariborska napoved. Malo oblačno in toplejše vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 8,4, danes najnižja —3,0, opoldne 9,0. Davi je bila močna slana.

ki je vedno hujša. Interesi nacionalne politike, ki so jih poudarjali njeni tvorcil, pravilno pojmovani, pa govoriijo proti njenemu dosedanemu izvajanju. Hrvatski poskus, ki se sedaj izvaja v manjšem obsegu, je povzel iz dosedanjih napak drugih precej naukov. Vendar so tudi ti kolonisti izpostavljeni neštetim udarcem, ki jih nalagajo sedanje prilike malemu kmečkemu obratu. Te prilike bodo zato stregle po obstanku tudi tej kolonizaciji, ki zasleduje v prvi vrsti socialne cilje.

Domači zapiski

Vilder o garanciji SDS

Na zborovanju SDS v Belovaru je senator Večeslav Vilder naglasil, da »je 1929 prišlo do poplave, ko je izstoptila iz korita srbska reka in poplavila hrvatske kraje. Zdaj se je razlila hrvatska reka, ki je poplavila, ali kakor je bila srbska voda speljana v korito srbske reke, tako bo tudi hrvatska voda stekla v korito hrvatske reke. Naposled se bosta obe reki zllili v eno in ne bo več nevarnosti poplav. Naša SDS daje polno garancijo, da bo enakopravnost na Hrvatskem zagotovljena. Ne bomo dopustili, da bi se preganjali Srbi, paziti pa moramo, da pokvarjenci, ki so jeli dvigati glave, ne pridejo do veljave. Na vrhovih KDK vlada sloga, posebno še zdaj v težkem mednarodnem položaju.«

Dr. Krnjević sofijski »Zori«

Glavni tajnik HSS, dr. Krnjević je sofijski »Zori« med drugim dal naslednjo izjavo: »Naše gibanje nima nikakega tujeje obeležja. Samostojno je in črpa svoje sile iz naših tradicij ter se giblje v okviru naših interesov. Dan 26 avgusta 1939 je kot izhodišče sporazuma zgodovinski datum v življenju naroda. Radičeva tamburica, ki simbolizira hrvatsko samostojno kulturo in duhovno silo za borbo, se je pokazala uspešnejšo od vsake obožovane sile onih, ki so bili proti nam. Ta tamburica je zmagala in nas privedla do sporazuma z Beogradom.«

Minister dr. Krek o banovini Sloveniji

Zagrebski »Obzor« piše: »Na zborovanju JRZ v Celju je minister dr. Krek dejal: Po mišljenju Hrvatov sporazum še ni dovršen, ker je treba urediti še vprašanje Bosne in Hercegovine ter Vojvodine, zato je tudi zavlečeno vprašanje osnovanja banovine. Pri večini poučenih činiteljev vlada mišljenje, da hočejo Hrvatv pridobiti Slovence baš zaradi spornih vprašanj s Srbi, zato se zavlačuje vprašanje banovine Slovenije. Čeprav ne bo že jutri ta banovina ustanovljena, bo vendar to vprašanje prva točka nadaljnje preureditve države.«

Dr. H. Krizman za skorajšnji razpis občinskih volitev

Medtem ko je senator dr. Vuković iz Vojvodine napovedal na zborovanju HSS v Bačkem Bregu občinske volitve za 26. maja in 2. junija, piše o njih dr. H. Krizman, prviak SDS: »Nobenega razloga ni proti skorajšnjemu razpisu občinskih volitev. Treba je uvesti tajno glasovanje, vsaki občini pa prepustiti, da po svoji volji izbira svoje odbornike, ki po številu prebivalstva odpadejo nanje. Občinske volitve ne smejo biti strankarsko hujskanje, temveč izbira najboljših in najposobnejših mož, ki jim lahko zuppa prebivalstvo občinske posle.«

Dr. Čubrilović o politiki vlade

Poljedelski minister dr. Čubrilović, ki je bil po prihodu iz Budimpešte sprejet pri knezu namestniku Pavlu, je na konferenci zemljoradnikov v Bosanski Dubici med drugim dejal: »Vlada narodnega sporazuma hoče v prvi vrsti pomagati onemu narodnemu sloju, ki je pri nas najštevilnejši. Je to majh človek, kmet in obrtnik. Vprašanje kmečkih dolgov, davčnega sistema, cene kmečkih predmetov ter prehrane pasivnih krajev je delovni program vlade, ki je dal že lepe rezultate.«

JMO noče v radikalno stranko

»Nova Pravda« primaša govor Hamilda Kurbegovića, ki je znan kot najožji pobornik ministra dr. Kulenovića. V govoru naglaša, da »se v skupini JRZ zahteva od muslimanov, da podprejo nekaj, kar ni v duhu ustanoviteljev JRZ. Toda, mi ne želimo v radikalno stranko. Po tej poti nočemo iti, čeprav hočemo sodelovati s Srbi. Hočemo upoštevati, da so tudi Hrvatv činitelj, s katerim je treba v polni meri računati. Rešitev Bosne ni mogoče doseči proti interesom muslimanov, pa tudi ne proti Hrvatom ali Srbom.«

Novice

Tekstilne tovarne v Kranju brez surovin

KER JE TEKSTILNIM TOVARNAM V KRANJU ZMANJKALO SUROVIN, OBSTAJA RESNA NEVARNOST, DA BODO USTAVILI STROJE IN ODPUSTILI DELAVSTVO

Današnje »Novosti« so objavile iz Ljubljane vest, da je nastopila resna kriza v tekstilni industriji v Kranju. Ze nekaj tednov so se širile vesti, da bodo morale tekstilne tovarne omejiti delo zaradi pomanjkanja surovin ter odpustiti polovico delavstva. Ze preteklo jesen, ko je izbruhnila vojna, je grozila tekstilnim tovarnam resna kriza, ki pa so jo potem tovarne še nekam prebredle.

V najtežjem položaju se nahaja tekstilna industrija, ki je omejila delo na tri dni tedensko. Tovarna daje delavstvu za

dnëve, ko mora priskrbo praznovati, 20 dni dnevno, ker se vedno upa, da bo na kak način prepredla krizo ter prišla do potrebnih surovin. Dalje je omejevala delo tudi Jugočeška, nato Jugobruna, ki dela samo 4 dni tedensko; če pa ne bo dobila v doglednem času surovin, bo morala odpustiti vseh 1200 delavcev.

Nadalje je v Kranju odpustila delavstvo tovarna za gumo, ki si je zadnje čase pomagala z nakupovanjem starega kavčuka in stare gume.

Štiri in pol milijona din za poplavlence

IZSELJENO JE 15 TISOČ LJUDI, PORUŠENO 1500 HIŠ

Iz Sremske Mitrovice javljajo, da je zadnje tri dni neprestano naletaval sneg med dežjem in da je Sava začela zaradi deževja znova naraščati. Naraščajo pa tudi njeni pritoki. V Novem Vrbasu so ustanovili posebni odbor, ki skrbi za poplavlence, enaki odbori se ustanovljajo v drugih krajih.

Donava upada, vendar pa nevarnost novih katastrof ni mimo, saj se po Novem Sadu, Sremskih Karlovcih in Sremski Kamenici še vedno rušijo hiše, ki jih je izpodjedlo vodovje. Na železniškem nasipu, po katerem teče proga Novi Sad—Subotica, dela na tisoče delavcev in vo-

jaštva. Včeraj dopoldne so obiskali poplavljeni Novi Sad vojni minister general Nedić, generalni inspektor građbenega ministarstva inž. Pantić in tehnični načelnik banke uprave inž. Gasperini.

Ministrski svet je odobril za poplavlence 4.500.000 din podpore; od te vsote pa je bil kmetijskemu ministarstvu že dan na razpolago kredit 2.600.000 din za nabavo koruze, ki jo bodo razdelili med poplavlence.

Pri Novem Sadu je Sava upadla za 11 cm, Donava v gornjem teku za 20 cm, narasla pa je Tisa za 15 cm.

Celje

Obrtniki proti odpravi kramarskih sejmov

Celjski trgovci so na zadnji skupščini sklenili podvzeti korake, da bi se odpravili kramarski sejnji v Celju, ki so za mesto nekaj tradicionalnega in datirajo v stoletja nazaj. Taki sejmi so letno v Celju trije, dva v pozni jeseni: Uršulin in Andrejev sejem, v spomladi pa sredpostni sejem. Vsi sejmi so zvezani tudi z živinjskimi sejmi. Letos je pod pretvezo vremenskih neprilic izostal sredpostni

sejem, kar je vzbudilo med celjskim obrtništvom in gostilničarji mnogo upravičene kritike. Da se ta sejem ni vršil, niso bile krive vremenske prilike, bila je opustitev tega sejma le prikrit poizkus dokazati, kako razpoloženo bi med Celjani vzbudila odprava teh sejmov. Tako slika so merodajni s tem poizkusom tudi dobili, saj je završalo med raznimi panogami celjskega obrtnišтва, ki je protestiralo proti tej nameri. Edino trgovci so se izrekli proti temu sejmov, od katerih pa tudi nimajo izgube, saj se ob sejmških dneh kar tere okoliškega prebivalstva po celjskih trgovinah. Tistih nekaj desetih kramarjev, ki pridejo od drugod, ne povzročajo v trgovskem ozirju Celjanom nikake škode. Dejstvo je, da ob takih dnevih pride v Celje mnogo ljudi, ki pustijo v mestu precej denarja. Te dni so se sestali celjski obrtniki in soglasno protestirali proti nameri ukinitve kramarskih sejmov. Z odpravo teh sejmov bi bil oškodovan tujski promet, železnica, avtobusna podjetja, trpeli bi tudi živinjski sejmi, ki bi z ukinitvijo kramarskih izgubili vsjo privlačnost za poset. Na splošno prevladuje med javnostjo mnenje, da morajo kramarski sejmi v Celju ostati. Obrtniki zavračajo razloge, ki se jih navaja v opravičilo za ukinitve sejmov. Obrtniki so poudarjali dejstvo, da obrtnišтво plačuje visoke davke, zato je nujno, da oblast dobro prouči zahteve trgovcev in obrtnikov in šele nato izreče odločitev glede ukinitve teh sejmov.

Manifestacija na ljubljanski univerzi

Včeraj so se po ljubljanski univerzi razširili letaki, v katerih akademiki ostro protestirajo proti sklicanju nekakega »mirovnega kongresa« na beografski univerzi, češ da se za tem skriva komunistična propaganda. V univerzitetni avli so se nato zbrali akademiki in med navdušenimi manifestacijami za kralja in Jugoslavijo izražali ogorčenje proti taktičnim ciljem skupine beografskih akademikov. V sprejeti resoluciji se posebno naglašajo izgredi, ki so bili vpričorjeni ob briliki komemoracije za pokojnim francoskim admiralom Guépratom na univerzi v Beogradu. Tedaj so komunisti vzklikali proti »imperialistični Franciji. Sedanjí »mirovni« kongres naj bi imel isti namen: »zlorabljaoč našo nevtralnost naj bi manifestiral za lažnevtralno boljševisko Rusijo in demonstiral proti »kapitalistično imperialistični« Franciji. Takih neznajčajnih salto mortale je sposobna samo do dna pokvarjena komunistična duša, ki svojo moralo uravnava po trenutnih poveljih iz Moskve. Ista »omladina« ki je pred leti po beografskih ulicah akimirala predstavnikta osvobodilne »demokratske« Francije, danes pluje na »imperialistično« Francijo in to samo zato, ker je Moskva izpremenila svoje interesne simpatije.« Resolucija ostro nastopa proti vsem takšnim in podobnim razdiralnim elementom ter zahteva razpustitev vseh prikritih legaliziranih komunističnih organizacij in listov. Avtonomna univerze naj se zaščiti, javnost pa opozori pred lažnimi kongresi s kritičnim ciljem. Vsa akademska mladina Jugoslavije naj se združi v veliki borbi za dinastično narodno in državno moč.

c. Novi grobovi. V bolnišnici so umrli 38-letna žena mizarjskega mojstra Marija Sovce iz Mozirja, 64-letna preuzitkarica Zekar Apolonija iz Javorja pri Slivnici in sin posestnice Roman Mlakar iz Celja.

Z zborovanja je bila poslana vdanost iz brzojavka Ni. Vel. kralju Petru, knezu nameštniku Pavlu, dalje brzojavke Cvetkoviču, dr. Korošču in notranjemu ministru Mihailoviču. Istočasno je stopila k rektorju univerze deputacija akademikov in mu izrazila svoje mišljenje ter želje.

c. Pekovski zborovanje. Pekovska združenja iz vseh mest Slovenije so zborovala v nedeljo v Celju. Na anketi so zastopniki pekovskih združenj razpravljali o povišanju cen kruhu, vendar se ni prišlo do končne odločitve in so za enkrat ostale cene kruhu neizpremenjene.

c. Slivavka in parkifranka, ki je bila uradno ugotovljena 11. marca 1940 v Gaberju in Cesti na Dobravo, je ponehala. Ukrajine so zaradi tega uradne navedbe o zauranju te bolezni. Prepevedan pa je še nadalje vsak svoboden promet z živino iz banovine Hrvatske. Zivinski in svinjski sejni v Celju se bodo zopet redno vršili. Zivinorejci se opozarjajo, da morajo prijaviti takoj vsako sumljivo obolenje parkljarjev, kakov tudi vsako lhotapljenje živine, da se ne bi nevarna bolezen znova zanesla na mestno področje.

Ljubljana

Italijanski kulturni inst'tut

Včeraj so si novinarji ogledali prostore italijanskega kulturnega instituta na Napoleonomem trgu. Ob sprejemu je predsednik-vseh ter jugoslovanskih institutov g. univ. prof. dr. Maver naglasil, da imajo instituti namen poglobiti kulturne stike med Italijo in Jugoslavijo, in to obojestransko. V tekočem akademskem letu bo serija predavanj tako o romantizmu kakor o risorgimentu, na katerih bodo predavali tudi odlični italijanski znanstveniki. Popoldne je italijanski generalni konzul priredil v svojih prostorih na Erjavčevi cesti sprejem, katerega so se udeležili ban. vseučiliščni profesorji z rektorjem in drugi kulturni ter prosvetni delavci.

a. Mezšno gibanje. V vprašanju povišanja mezd za stavbeno delavstvo in sklenitve nove kolektivne pogodbe se ni dosegel sporazum. Delavski zastopniki zahtevajo zvišanje mezd za 20 odstotkov in pa jamstvo, da se bodo v primeru še večje draginje tudi mezde sorazmerno zvišale. Zvišanje mezd naj bi veljalo za vse delavce, ne glede na to, ali so zaposleni pri starih in novih stibah. Zastopniki delodajalcev pa predlagajo določitev najnižjih in najvišjih mezd v novi pogodbi, h katerim bi dajali draginjsko doklado 25 par na uro. Pogajanja se bodo v sredo nadaljevala.

a. Na ljubljanskem trgu so se cene, ki so tudi po Veliki noči šle navzgor mesto navzdol. Zvijaj se bolj ustalile in je sobotni tržni dan, ki je bil bogato založen zlasti z domačo zelenjavo in krompirjem, že stal v znamenju padanja cen. Pred tednom je bil slab krompir še po 3 din, zdaj je lepega krompirja v izobilju po 2 din kg in so ga gospodinje z veseljem nakupovale. Za veliko gospodo je pa že tudi novi krompir iz Italije in Egipta: 10 din kg. Tudi jajca so se znatno pocenila: 12—15 za 10 din. Veliko je še zimskih jabolk na trgu, po 4—8 din kg. Cene mesa so na stojnicah zdaj naslednje: govčevina 14—16, tetelina 14—16, svinjina 18—20, jagujetina 10—16, kozliček 20—22.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:

Torek, 9.: Partija šaha. Premiera. Premierški abonma. Sreda, 10.: Županova Miška. Varh. Red Sreda.

Opera:

Torek, 9.: Zaprtlo.

Voz z bolno starko v Muri

Pretekli petek proti večeru je pripeljal k petanjškemu brodu voznik Franc Veberič, doma iz Črešnjevca pri Gorupi Radgoni 70letno, viničarko Terezijo Klobaso iz murskosoboške bolnišnice; peljal jo je domov v Police. Na mostičku pred brodom se je konj splašil ter zadel ob lesen stebrič, pri čemer se je voz prevrnil in potegnil za seboj v vodo tudi konja. Nesreča se je pripetila v taki naglici, da rešitev ni bila mogoča ter se

TRIKRAT SMRTNA KOSA V ISTI RODBINI

V Petrovičevi rodbini pri Sv. Barbari v Halozah so skoraj hkratu preminuli trije. Poštar Andrej se je napotil k svoji umirajoči sestri v Paradiž, da napiše testament. Pogled na trpečo sestro ga je presunil. Doma ga je nato zadel kap. Ko so ga v soboto zagreblji, je izdihnula njegova sestra Marija, poročena Arbeiter. Sledila še je tretja smrt, Petrovičev dvoleten otrok je tako žaloval za očetom, da so ga pričeli grabiti krčji, katerim je tudi podlegel. Andrej je bil star 48 in Marija 51 let.

p. Veletrgovec g. Franjo Lenart ni bil izvoljen pri trgovskem združenju za začasnega predsednika, kakor je napravil liškarski škrt, ampak za častnega.

o. Pred novo časnikarsko naredbo. Na včerajšnji konferenci v socialopolitičnem ministarstvu je bilo sklenjeno, da se bo uveljavljenje nove naredbe preložilo na kasnejši čas. Načelno so lastniki listov pristali na naredbo, ki bo enotno urenila odnose med časnikarji in lastniki listov.

o. Premješčen je železniški uradnik v Murski Soboti g. Hrovat Franc v Trbovlje.

o. Ustavljeno je obvezno carinjenje pošilk na Rakeku, in sicer zaradi prometnih težav. Izvzete so pošiljke živih in zaklanjih živali, svežih mesnih izdelkov, jajc, povrtnine, premoza in pošiljk, ki se izročajo za prevoz na postajah do Rakeka.

o. Radiomolnje v obmejnih krajih. Radiomolnje so v zadnjem času okrog Radgone zlasti ob opoldanskih urah tako močne in hude, da je vsak sprejem nemogoč. Upravičeno tarnajo vsi naročniki, zakaj morajo tako vestno in redno plačevati naročnino poštni upravi, ako ta ne skrbi za to, da bi se motnje odpravile. Ni polemikam čudno, da poslušal večina obmejnih naročnikov inozemske postaje, ki so mnogo bolj čiste kot domače. Ista ločnost, kakor ji zahteva poštna uprava od svojih naročnikov pri plačilu pristojbin, bi bila na mestu tudi od pjenne strani, da se ji nedostatki odpravijo.

u. Pokopališče čez noč oplenjeno železnih križev. V Bučici blizu Glince je neki zbiralec starega železa prišel na svojevrstno zamisel. Ponoči je odšel na vasko pokopališče in odnesel vse železne križe, tako da je ostalo pokopališče kar čez noč brez križev. Železne križe je tat prodal nekemu trgovcu v Glini ter mu prodložil ponarejeno občinsko potrdilo, da sme te križe prodati za staro železo.

n. »Carobnik« Reta obsojen v Subotici. Znani magičar Sreten Obradović Reta je nastopal v Subotici. Med predstavo je pričel ozmerjati občinske organe, ker so mu povišali najemnino za dvorano in razne druge davkatve. Občinstvo je pričelo protestirati in nastal je precejšen skandal, ki se je končal drugi dan s policijsko obsodbo Rete na 500 din denarne kazni ali v primeru neizterljivosti na 10 dni zapora.

n. »Crna borza« v Zagrebu. Zagrebske oblasti so odkrile dobro organizirano družbo, ki se je pečala z valutnim sleparstvom. Več članov »Crne borze« so aretirali. n. Meningitis se v Primorju vedno bolj širi. Bolnišnice imajo s temi bolniki mnogo posla. Doslej je bilo že več smrtnih žrtvev meningitisa. n. 120 vagonov vina in 80 vagonov žganja je odkupil doslej Prizad.

Zakaj pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu ne razširijo šole

V velikonočnem »Večerniku« je I. Robnik opisal požrtvovalno delo Ciril Metodove družbe v obmejnem ozemlju nad Mariborom, t. j. na Kobanskem. Med najbolj žalostne dogodke šteje izgubo CMD šole pri Sv. Duhu, ki je po St. Germainški pogodbi iz leta 1919 pripadla bivši Avstriji. Idilično planinsko vas Sv. Duh deli meja, tako da je samo stara dvorazrednica ostala pri nas. Sedaj je toliko otrok, da je še vedno trirazrednica v dveh učilnicah in mora del dece imeti sonk v popoldanskih urah.

Krajevni šolski odbor je pred letom sklepal, da bi bilo za razširitev šole nujno potrebno kupiti sosednje posestvo.

Banska uprava je velikodušno dovolila brezobrestno posojilo 30.000 din, prav toliko tudi podpore za ureditev zadeve. Občina Selnica pa ni dala jamstva za posojilo, kakor je to zahtevala banska uprava. Tudi so se pojavili glasovi, češ da bodo veliki stroški s prezidavo hiše, ki je na prodaj (po zelo ugodni ceni). Nekaterim ljudem tudi ni bilo po volji, da bi šolski upravitelj imel to posestvo kot priboljšek za svojo težavno hribovsko službo. Tudi je lastnica posestva stavila za šolo tako ugodno ponudbo banški upravi, da je hotela oskrbeti tudi celotno šolsko opremo za eden razred — brezplačno. Vendar je občinski odbor v Selnici sklenil, da ni za nakup za šolo, ampak za nakup v prid cerkvi, da bi se povečala cerkvena last, ker je fara zelo revna in bi povečanje župnikovega posestva bilo nujno potrebno. Posestvo, ki je na prodaji, pa meji na cerkveno.

Končno je stvar dospela na mrtvo točko: banska uprava ni mogla svojega velikodušnega sklepa izvršiti, ker je občina Selnica, kamor spada Sv. Duh, mnenja, da naj pripade sosednje posestvo v cerkvi! Šola pa naj čaka na boljše čase, ko se bo lahko nadzidala ali dozidala. In vendar gre pri celi stvari za bornih 40 uritev! Šola pa še nadalje stiska svojih 180 otrok v dveh sobah!

Tudi to je »kobanski« problem!

Maribor

Zadružna disciplina tudi v težkih dneh

V Narodnem domu je bil občni zbor Kreditne zadruge državnih uslužbencev, ki ga je vodil predsednik gosp. dr. Ivan Jančič. Zborovanja so se udeležili zastopnik Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev g. Velimir Cizej, predsednik Nabavljajne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru g. Rehner in zastopnik Nabavljajne zadruge železničarjev g. Artič. Izčrpno poročilo dr. Jančiča je pokazalo vzorno gospodarstvo pri kreditni zadruzi, ki dela in živi z državnimi uslužbenci. Zadruga ima pri zadrugarjih 4.753.000 din oddanih na posojilih, poleg tega ima v Nabavljajni zadruzi drž. uslužbencev in v raznih denarnih zavodih 718.000 din svojega premoženja, tako da ima skupaj 5.562.000 din. Kreditna zadruga drž. uslužbencev ima 2.042 članov. Število bi bilo še precej večje, če bi imela zadruga večji delokrog. Tako pa imata Murska Sobota in Celje že svoji kreditni zadruzi in se je s tem delokrog mariborske zadruge zmanjšal. Člani imajo v zadruzi za din 682.000 svojih deležev. Vloge predstavljajo vrednost 3.858.000 din, vsi fondii skupaj pa 380.000 din, tako da znaša pri-

hranek lanskega leta kljub vsem težkotam 117.000 din, kar je znak dobrega in smotrnega gospodarstva. Poudariti je treba, da je v času krize ob koncu preteklega leta zadruga lahko ugodila vsem obveznostim napram članstvu, kar je treba pripisati discipliniranosti zadrugarjev, ki v kritičnih dneh niso navallili na kreditno zadrugo. Vloge pa so takrat padle za preko pol milijona din, vendar se že spet vračajo. Zadruga je lani izplača-

la na posojilih 2.656.000 din, zadrugarji pa so vrnili na posojilih 3.246.000 din. Na zborovanju so bili soglasno odobreni vsi predlogi uprave. Ker je predsednik zadruge dr. Jančič z žrebom izpadel, je bil z odobravanjem ponovno izvoljen za predsednika. V odbor je bil izvoljen tudi učitelj g. Ivan Cvetko, v nadzorstvo pa železniški uradnik g. Anton Arzenšek.

Zborovanje okoliških trgovcev

Istega dne kot mestni so pri »Orlu« zborovali tudi okoliški trgovci. Predsednik g. Ivan Kostanjšek od Sv. Martina pri Vurbergu je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI dr. Plessa, zastopnika Zveze trgovskih združenj g. Vidmarja in zastopnika mestne občine dr. Senkoviča. Izčrpnemu predsedniškemu poročilu sta sledila zanimiva referata g. Jelenka in Blagoviča, ki sta osvetlila delo okoliških trgovcev. Skupno z mestnimi so se borili za izboljšanje položaja in so nekatere skup-

ne akcije prav lepo uspele. Okoliško združenje šteje 351 članov. Prijavljenih je bilo lani 39 podjetij, odjavljenih pa 29. Trgovci zaposlujejo 49 pomočnikov in 51 pomočnic, 41 vajencev in 25 vajenk. — Združenje bo preuredilo kupljeno hišo v Frančiškanski ulici v dom okoliških trgovcev, o čemer smo že včeraj poročali. Volitev letos ni bilo. Zborovalci so poslali 15 letnico predsednikovanja gosp. Kostanjška z lepimi govori, ki so prikazali lepe uspehe njegovega delovanja v prid trgovskega stanu.

Prosvetno delo studenškega Sokola

Sokolsko društvo v Studencih posveča pažnjo ne le telesnemu razvoju svojega članstva, ampak tudi duševni vzgoji vsega kraja. V ta namen mu razen dramskega in lutkovnega odseka, ki zelo marljivo delujeta, služi posebno javna knjižnica, ki je ena najbolj delavnih knjižnic v Sloveniji. Da je temu tako, priča statistika o njenem delovanju in stanju koncem prvega tromesečja tega leta.

Knjižnica je tekome treh mesecev nakupila 217 knjig. Sedaj šteje že 7485 knjig. Nabavlja si sproti vsa nova slovenska dela in je naročena na vse slovenske knjižne založbe. Temu primeren je tudi obisk. Do sedaj je v knjižnici včlanjenih nad 700 čitateljev, tako da je povprečno vsak deveti Studenčan njen obiskovalec. V prvih treh mesecih je letos izposodila 3440 slovenskih knjig, kar je dokaz, da vlada med našimi delavskimi sloji, ki predstavljajo veliko večino njenih odjemalcev, izredno zanimanje za slovensko knjigo. S tem vrši knjižnica v

Studencih razen svoje narodne naloge tudi važno socialno delo, ker omogoča za minimalno odškodnino čitanje dragih knjig tudi vsem onim, ki si jih nikakor ne bi mogli kupovati. Posebne usluge pa dela studenškemu dijaku, ki se redno zatekajo vanjo po predpisano čtivo.

Knjižnica se vzdržuje deloma iz dohodkov izposojnine, deloma pa s podporami društvenih blagajne, ki je žrtvovala v ta namen že mnogo tisočakov. Knjižnica ne uživa nikake podpore od zunaj, da si ji jo spričo dela, ki ga vrši, gotovo zaslužila. Velike težave njenemu nadaljnjemu razmahu povzročata pomanjkanje primernejšega prostora. Ko bo dana možnost, da se knjižnica namesti v primernejši prostor, namerava Sokolsko društvo urediti tudi javno čitalnico, ki bi tudi bila neobhodno potrebna.

Knjižnica posluje v Sokolskem domu in je odprta vsak dan, razen točka in petka.

Novi vlaki

Kakor smo že poročali bodo od 15. aprila nadalje vozili znova ti vlaki:

Na progi **Beograd—Jesenice** brza vlaka iz Beograda ob 9.02, iz Zagreba ob 17.40, s prihodom v Ljubljano ob 20.15 in na Jesenice ob 22.15 ter v obratni smeri z odhodom z Jesenic ob 7.45, iz Ljubljane ob 9.20, s prihodom v Zagreb ob 12.00, v Beograd ob 20.15.

Na progi **Maribor—Postojna** brza vlaka iz Maribora (prvič dne 16. aprila) ob 2.48, s prihodom v Ljubljano ob 5.48 in v Postojno ob 7.22 ter v obratni smeri z odhodom iz Postojne (prvič dne 14. aprila) ob 22.46, iz Ljubljane (dne 15. aprila) ob 0.21 in s prihodom v Maribor ob 3.20.

Na progi **Pragersko—Kotoriba Murakeresztur** brza vlaka z odhodom s Pragerskega ob 3.08, s prihodom v Kotoribo ob 4.47, v Murakeresztur ob 5.12 ter v obratni smeri z odhodom iz Murakeresztura (prvič dne 16. aprila) ob 0.48, iz Kotoribe ob 1.77 in s prihodom na Pragersko ob 2.58.

Na progi **Rogaška Slatina—Rogatec** potniški vlak z odhodom iz Rogoške Slatine ob 4.02 ter prihodom v Rogatec ob 4.13 in v obratni smeri potniška vlaka z odhodom iz Rogatec ob 6.56 in 21.51 ter s prihodom v Rogoško Slatino ob 7.07 in 22.02.

Na progi **Novo mesto—Straža—Toplice** mešana vlaka z odhodom iz Novega mesta ob 19.20 in s prihodom v Stražo—Toplice ob 19.38 ter v obratni smeri z odhodom iz Straže—Toplice ob 19.48 in prihodom v Novo mesto ob 20.06.

RETACIJSKI IN KONCERTNI VEČER

V dvorani Ljudske univerze nastopita 16. t. m. ob 20. uri, priznana umetnika tenorist Slavko Lukman in Milan Skrbinšek. Oba umetnika sta imela do sedaj poygod velik uspeh, posebno v

Ptuju. Na sporedu so tuji in domači skladatelji. Obeta se nam posebno umetniški užitek. G. Lukman poje priznano lepo originalno pesem, »Princesite« v španskem jeziku. Pri klavirju spremlja kapelnik g. F. Jiráněk.

MESNE CENE V MARIBORU

Znano je, da so se cene mesu precej zvišale. Tako je govedina sedaj po 10 do 15 din, teletina po 10 do 17 din, svinjina po 14 do 18 din, izsluščena svinjina po 16 do 20 din, riba po 18 din kg. Slanina je po 16 din, salo po 18 din kg. Jetra prodajajo po 10 din, pljuča po 7 din, svinjska rebra po 14 do 16 din, glavo pa po 8 do 10 din kg. Ledvice so po 3 din, svinjski parklji pa po 2 din komad.

DRUŠTVO ZA PODPORO REVNIH UČENCEV

V Mariboru je imelo marca svoj redni letni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da se je razdelilo 316

oblek, 289 srajc, 282 hlačk, 13 parov nogavic, 4 pletene jopice, 8 čepic in 340 parov čevljev med 815 revnih otrok. Razen tega so še dekliške šole dobile 241 m blaga, da so si deklice same izdelale perilo in obleke. Za vse to se je porabilo 66.967,88 din. Društvo se prav iskreno zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da se je obdarovalo tako veliko število revnih otrok ter prosi, da bi bili še v bodoče naklonjeni društvu. Izvolil se je stari odbor.

SVINJSKI SEJEM V MARIBORU

Na zadnjem sejmu so bile naslednje cene: 5 do 6 tednov stari prasci so bili po 110 do 120 din, 7 do 9 tednov stari 130 do 145 din, 3 do 4 mesece stari 210 do 240 din, 5 do 7 mesecev stari 310 do 370 din, 8 do 10 mesecev stari 470 do 540 din, 1 leto stari 795 do 860 din. Kilogram žive teže je bil po 7 do 10 din, mrtve teže pa po 12 do 14.50 din.

VLAK POVOZIL KONJA

V Laporju so na železniški progi našli razmesarjenega konja. Kmalu so ugotovili, da je konj padel iz tovornega vlaka, ki je bil natovoren s konji za Italijo. Drug tovorni vlak pa je konja povozil.

m. Predavanje o Sloveniji v Rotterdamu. Znani holandski žurnalist dr. J. B. de la Faille, ki je lansko pomlad kot gost Tujskoprometnih zvez v Sloveniji in Putnik-a obiskal vse naša večja mesta in vsa zdravilišča, je imel v torek, 19. marca v Rotterdamu skioprometno predavanje o Sloveniji. Kljub vojnemu stanju v Evropi vlada med Holandci veliko zanimanje za Jugoslavijo ter bi bilo želeli, da bi nadaljnji razvoj političnih dogodkov v Evropi ne oviral potovanja holandskih turistov v Jugoslavijo.

* **Damsko perilo poceni** pri M. Brečku, Aleksandrova 23, Maribor.

m. Moka ni pod kontrolo cen? Kakor izvemo, so te dni na seji odbora za kontrolo cen govorili o tem, da naj moka ne spada pod kontrolo cen. Ugotovi naj se samo točen odnos cene žita in moke.

Vremenski pregled za mesec marec

V splošnem je bil letošnji marec nekoliko toplejši in na padavinah bogatejši od lanskega. Najtoplejša dneva sta bila 26. in 27. marec z 18.7 C v senci, najbolj hladno pa je bilo 9. pret. meseca zjutraj s 14.9 C pod ničlo. En dan je bila toplota tudi čez 24 ur neprenehoma pod ničlo, trije dnevi pa so imeli minimalno toploto celo izpod 10 stopinj C. Povprečna mesečna toplota je znašala 2.8 C, povprečna najvišja 8.6 in povprečna najnižja 3 stopinje pod ničlo.

Lani je znašala povprečna toplota v istem mesecu 2.6, najvišja povprečna 7.5 in povprečna najnižja 2.4 pod ničlo.

V 13 padavinskih dnevih je bilo 49.5 mm padavin. Na posamezen padavinski dan pride 3.8 mm, na vsak dan v mese-

cu pa 1.6 mm. Med padavinskimi dnevi je bilo 9 dni z dežjem in 4 dnevi s snegom. Največja višina padavin v enem padavinskem dnevu je dosegla 17.3 mm, največja dnevna višina snega pa 26 cm; sneg je pokrival zemljo 17 dni. Lanski marec je imel čez polovico manj padavin. Sneg ni obležal niti en dan.

Najvišji zračni tlak je v marcu dosegel 749.0 mm, najnižji 719.1 mm, povprečni zračni tlak pa 735.6 mm. Največja zračna vlažnost je znašala 100%, najmanjša 41% in povprečna mesečna vlažnost 77%.

V splošnem je vladalo v prvi tretjini marca mrzlo, suho in še precej sončno vreme. Druga tretjina meseca je bila deževna, v zadnji tretjini marca pa smo

Dobro, moške in otroške, „Lama“, „aribor“
sol dno pri

m. Nova zadruga. V zadrugni register je bila vpisana Prva židarska zadruga v Mariboru, z. z. o. z. Prvi član upravnega odbora je g. Peter Polak.

m. Cena starega železa so padle. Ker so tovarne delno ustavile sprejemanje starega železa, ki ga imajo že prevlečene zaloge, se je pojavilo znižanje cen starega železa. Isto velja za lito in kovano staro železo.

m. Blagoslovičev novoga gasilskega avtomobila, o katerem smo že pred dnevi poročali, bo predvidoma čez dva meseca.

m. Občni zbor Društva za varstvo deklet bo v četrtek, 11. t. m., ob 20. v društvenih prostorih na Slomškovem trgu 12-1.

m. Uprava mariborskega pododbora Udruženja rezervnih oficirjev poziva rezervne oficirje v činu poročnika, ki bi želeli polagati izpit za kapetana II. kl., naj se takoj javijo pododboru, kjer izvedo vse podrobnosti. Opozarjamo, da je rok za vlaganje prijav od 15. aprila. Uradne ure pododbora so vsako sredo od 19. do 20. v pisarni v Narodnem domu.

m. Brivski in frizerski mojstri se opozarjajo, da je razpisana oddaja brivskih prostorov v Kopaljšču na Mariborskem otoku. Reflektanti naj se obrnejo za pojasnila v pisarno uprave, Frančiškanska ul. 8-II., kjer je vložiti prošnje do 15. t. m.

m. Otroka sta upijanjila kočarja Marija in Franc T. s Kozjaka. 8-letni deček se je do nezavesti napil vina in zganja.

m. Tudi moški objem je drag. Gozdnega delavca Ivana Tripčata iz Črne je v neki gostilni njegov tovariš tako ljubeznivo objemal, da mu je pri tem izmaknil listnico z 800 din.

m. Obsojanja vredno izizvanje. Na Koroški cesti je neka skupina mladeničev, ki je pela tuje pesmi napadla strgarskega mojstra Marijana Kompara, ki jih je opozoril na njihovo izizvanje. Pobili so ga na tla in ga precej poškodovali.

m. Profituberkulozni dispensar ordinira vsak dan od 8.—12. ure ter v ponedeljkih, sredah in petkih od 14.—18. ure.

m. Nočna lekarniška služba. Od 6. do vključno 12. t. m. lekarna pri Zamorcju, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* **Grajski kino.** Do vključno srede „Nanette“. Jony Jugo, Hans Soehner. — Od četrta dalje „Njeno ženitovansko potovanje“. Marija Andergast, Paul Hörbiger.

Esplanade kino. Danes najnovejši nemški film „Sestra Angelika“. Odlična ljubezenska drama globoke vsebine.

* **Kino Union.** Do petka „Bela suznja“, orientalski film, ki nam razodeva tajnosti turškega harema. — Pripravljamo senzacionalni eksotični film „Pustolovščina Tim Taylora“.

Mariborsko gledališče

Torek, 9., ob 20.: „Trideset sekund ljubezni“ red B.

Sreda, 10.: Zaprtje.

Četrtek, 11., ob 20.: „Ana Christie“ red A. Premiera.

Dramska novost „Ana Christie“ v mariborskem gledališču je izmed številnih O'Neilovih slovitih dram ona, ki je svojega avtorja najbolj proslavila tudi na velikih evropskih odrih. Je sicer polna izviren ameriške romantike, a vendar zlasti v nositeljici naslovne vloge tako privlačno naravna. V glavnem junaku pa se očituje velikopotezna plemenitost resnične ljubezni.

Radio

Sreda, 10. aprila

Ljubljana: 7.15, 12. in 13.02 Plošče; 18. Istrska narodna glasba; 18.40 Poljedelski delavci; 19.20 Narodna obramba; 19.50 Pomlad in naravi; 20. Violinski kvartet; 20.45 Mozart (plošče); 21.15 Pevski zbor; 22.15 Dvospevi. — **Beograd:** 19.40 Plošče; 20. Prenos opere. — **Budimpešta:** 18.10 Laha glasba; 19.30 Opera. — **Firenca:** 21. Plesna glasba; 22.30 Laha glasba. — **London:** 23. Plesna glasba. — **Bukarešta:** 21.30 Vjolončelo. — **London II.:** 23.30 Klav. koncert. — **Radio Paris:** 24. Vokalni koncert; 1.00 Koncert tria. — **Praga:** 20.05 Simf. koncert; 22.35 Plesna glasba.

Zan m vosi

Hormoni – pogonska sila našega življenja

Uspehi v proučevanju spolnih hormonov in rezultati praktičnih poizkusov

Hormoni so tako rekoč pogonska sila našega življenja. Znano je, da brez njih ni normalnega razvoja v telesu. Tako se ne more brez hormona prolaktina, ki izloča mleko, razvijati nobeno bitje. Pri doraslih sesalcih, tako ljudi kakor živalih, ni brez njega ne spolne zrelosti ne sposobnosti za razmnoževanje. Če bi žleza — hipofiza prenehala delovati, bi izginito pri materah ne le mleko, temveč tudi toliko opevani maternski čut do nežnega deteta.

Spolne žleze izločajo posebne seksualne hormone. Naš rojak, dr. inž. Ružička je dobil Nobelovo nagrado baš zaradi raziskovanja spolnega hormona. So posebni ženski in moški spolni hormoni. Brez njih bi ne bilo razploda bitij na zemlji. Če odvezemo z operacijo moškemu njegove spolne hormone, dobiva ženske instinkte, glas in celo obliko te-

lesa. Če vbrizgnemo takšemu kastrirancu spet moški hormon, postane to, kar je bil.

Nasprotno postane ženska brez svojega spolnega hormona, možača. Glas postaja debelejši, brada in dlake pod nosom sili na dan.

Čist moški hormon, androsteron, je lepa kristalizirana snov. Prof. Ružički se je posrečilo, prirediti to substanco na kemičen način. Leta 1935 sta kemika David in Lanquier izolirala iz spolnih žlez moškega še en hormon — testosteron. Tudi ta hormon se je posrečilo dr. Ružički prirediti na umeten način v laboratoriju.

Z vbrizgavanjem spolnih hormonov so dosegli pri nekaterih poizkusnih živalih neverjetno plodnost. Na ta način bo v dogledni bodočnosti mogoče preprečiti

prezgodnjo spolno oslabeledost pri razplodnih živalih, podaljšati mladost in spolna sposobnost na drugačen način kakor v Voronovem principu, tudi pri ljudeh.

Po združitvi nastaja v jajčecu iz obeh hormonov novo bitje. Spolnost novega bitja odreja hormon, ki je močnejši. Če je ta zdravniška hipoteza resnična, tedaj bo mogoče z vbrizgavanjem hormona med nosečnostjo vplivati na spol otroka. Švicarska zdravnikinja dr. Ludwig in Riest sta napravila v tem smislu nekaj poizkusov. V kokošja jajca sta četrti dan po valjenju vbrizgala nekaj ženskega hormona in res so se izlegle same piške. Kasneje so poizkusili na isti način z vbrizgavanjem moškega hormona in so dobili mnogo več petelinov kakor običajno.

Področje Severnega morja, kjer se obetajo v bližnjih dneh usodopolni dogodki. Zavezniki so zaprti vhod v Kattegat, ob norveški obali so na treh krajih položili mine in preprečili vsak prevoz blaga v Nemčijo. Angleško in nemško vojno ladjeve je v pripravljenosti, Norvežani in Švedi so vznemirjeni, ker hiti tudi Nemčija z ostrimi protitukrepi.

Novo vrsto rži je odgojil profesor Suponenko v Harkovu v Rusiji. Vsak klas ima 300 do 330 zrn, namesto 50 do 60. Rž je zelo odporna proti mrazu in vročini.

Sofo za ciganske otroke imajo v Budimpešti. Ciganska deca se v njej posebno vežba v sviranju na gosli.

— Kaj, že spet hočeš imeti 20 dni za knjigo? Tvoja šola mi postaja predraga!
— Kaj bi šele bilo papa, če bi ne bil med najslabšimi v šoli...

Vodja belgijskih fašistov opljuvan

Med debato o zakonu za narodno obrambo v belgijskem parlamentu je nastopil kot nasprotnik zakona znani vodja belgijskih fašistov Degrelle. Medtem ko je govoril, je skočil na govorniški oder socialistični poslanec Hubin in večkrat pljunil Degrelle v obraz. Seja je bila prekinjena, Hubin je bil izključen, priznal pa je, da to kazni zasluži. Toda, Degrelle ga je s svojim nastopom izzval in moral se je maščevati. En Hubinov sin je umrl kot ujetnik med svetovno vojno v Nemčiji, drugi je stoddotni invalid, tretji sin je doslužil pravkar svoj vojni rok.

— Zdaj pa prihaja ta gospod in žali moj patriotizem. Flamski separatisti in komunisti se pa še potegujejo za takšne

fašiste! je zaključil Hubin svoje opravičilo. Ko je odšel iz parlamenta, je bil deležen splošnega aplavza socialističnih, liberalnih in katoliških poslancev.

Petletna Indijanka srečna mati

F. Eskomel iz Lime v Peruju javlja o nenavadnem primeru materinstva. V nekem perujskem kraju je rodila otroka mati, ki je štela komaj 5 let in 8 mesecev. Novorojenčka so morali rešiti s cesarskim rezom na kliniki in je tehtal 2700 gramov. Bil je dobro razvit in zdrav. Stanje matere je bilo povoljno.

Mlada mati je dobila prvo menstruacijo, ko ji je bilo 8 mesecev. S štirimi leti starosti je imela razvite grudi, kakor odrasla Venera. Dekle ima tri sestre in pet bratov. Kdo je oče njenega otroka, ni znano, ker je dekle duševno zaostalo in se ne more spomniti na ljubezenskega druga.

Amerika se boji poplave zlata

Zedinjene države imajo zlato podlago 17 milijard dolarjev, ki se je zadnja leta naglo nagradila. Zlato pa še vedno pritekla, tako da so morali zgraditi v državi Kentucky posebno trdnjavo visoko v gorah, kjer naj bi se ta kovina, ki predstavlja največji zaklad sveta, počutila varno. Toda, kljub bogastvu in blagostanju je v USA še vedno blizu 10 milijonov zdravih delavcev brezposelnih. In to v deželi, kjer znašajo neizkoriščane denarne rezerve zavodov več milijard dolarjev!

Neki ameriški novinar je napisal, kako se s pritožbo zlata iz Evrope v USA prav za prav povečavajo vojni dolgovi. Nekega dne bodo morale USA vrniti Evropi zlato in zahtevati od nje povra-

čilo v pravi vrednosti za nabavljeno blago. Kajti, kljub temu, da leži v Ameriki 60% svetovnih rezerv zlata, vlada tam brezposelnost in ljudje se vprašujejo, ali je nadaljnji dotok zlahtne kovine USA v korist. Sumnja v zlato je vzniknila v deželi zlata sami...

Napad na Bolgarijo in Donavo napoveduje nemški »Angriff«. Pravi, da nameravajo zavezniki napasti Bolgarijo iz Turčije in Soluna, da bi tako preprečili Nemčiji dovoz petroleja iz Črnega morja.

175 italijanskih letalcev je padlo v Španiji, 192 jih je bilo ranjenih.

Potopljena podmornica »Thetis« je spet oborožena in stavljena v službo vojne mornarice USA.

Razdeljevanje poštnih pošilk med vojne ujetnike v taborišču

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

42

»Glen, če boš šla morda jutri z Brianom tja na sprehod, vzmi s seboj tudi mrežo. Morda spet naletiš na te prelepe živalice.«

Naslednji dan se je Glen spomnila Filipove želje. Pestunji ni nikoli dovolila, da bi se na sprehod oddaljila s farme. Če je le utegnila, jo je spremljala. Navadno so hodili na sprehode v troje; pestunja je vlekla voziček, dočim je Glen s strani zabavala malega neugnanca. Ta dan so se namenili k bambusovemu gaju. Glen je vzela s seboj mrežo za metulje, nadejajoč se, da morda le ulovi redkega metulja, ki bi ga Filip tako rad imel v svoji zbirki.

Brian je bil spotoma izredno živahen; neprestano je godel v svojem, odraslemu svetu nerazumljivem narečju. Vsak zvok je z mahanjem ročic še posebej poudarjal. Ves iz sebe od radosti je pričel plesati po vozičku, ko je sedla na rob velika pikapolonica. Stezal je po njej svoji obrobači ročici, dokler ni slednjič odletela.

Ko so prišli slednjič na rob bambusovega gaja, je vzela pestunja otroka iz vozička, razprostrla po tleh odejo ter ga ujanjo položila. Glen je nekaj časa sedela

pri njiju. Dan je bil nenavadno vroč. Ozračje se ni ohladilo niti sedaj, ko se je dan že nagibal proti večeru. Razbeljen zrak je bil popolnoma negiben, brez vetriča. V bambusovih vrhah pa je kljub temu skrivnostno selestelo, ozračje je bilo polno različnih vonjav. Gleni je bil tale kotic zelo drag, tu se je edino mogla po trudapolnem vsakdanjem delu predati svojim mislim.

Tik pred njo se je razprostirala farma Kilima Nungu. Daljnje azurno obzorje so zapirale visoke planine. Doli v dolini je opazila Filipa, ki se je kot drobna točka premikal med nasadi. Spet se je spomnila njegove včerajšnje želje.

»Pazi na otroka!« je naročila pestunji, vzela mrežo ter odšla proti gozdu. Navdušeno je vzklisknila, ko je nenadoma uzrla pred seboj velikega metulja s črnimi krili, na robah rožnato nadahnjenimi. Zamahnila je pa njim z mrežo, a ji je zletel. Nov poskus se ji je spet ponesrečil. Metulj je spet zletel ter jo vabil globlje v gozd. Slednjič se je znašla na majhnih jasi, od koder ni več mogla videti otroka in pestunje. Nekoliko tesno ji je postalo, vendar pa ji je že dosedanje življenje na Kilima Nungu vcepilo toliko po-

guma, da se je znašla v vsakem položaju. Sicer pa se je tu človek le zredka srečal s svetlorumeno zverjo; in če se je že primerilo, se je navadno zver obrnila in tiho izginita v globini goščave.

Nekoč se ji je Filip rogal, češ da ne prestando hoditi v okolici farme s puško v rokah. »Polagoma se boš tega odvadila« ji je dejal. »Tu se ne oborožujemo kot cowboji, razen kadar gremo na lov ali pa nas pot zanese globlje v džunglo.«

Poslej je puščala Glen orožje doma. Črni metulj se je z njo le poigraval. Kadar je zamahnila z mrežo, je utekel. Precej globoko v gozd jo je bil zvalil ter naposled v sunkih zletel v drevesne krošnje in ji izginitil izpred oči. Razočarana je vzdihnila ter se jela vračati na rob gozda, kjer je zapustila Briana in pestunjo.

Ko se jima je že precej približala, jo je nenadoma presunil oster krik. Črna pestunja je klečala pred otrokom ter s prstom kazala nekam za Glen. Ko se je Glen obrnila, je skoraj otrpnila od groze, ki ji je zagomazala po vseh udih. Tik za seboj je uzla tropo zveri, kakršnih doslej še ni videla. Spustila se je v tek proti otroku in pestunji. Toda pestunja je medtem že pograbila otroka v naročje ter tekla na vso moč proti farmi, vreščeč in kličoč na pomoč.

Glen ni mogla v težkih škornjih dohiteti boste domorodke, ki se je že precej približala farmi, dočim so bile zveri Gle-

ni tik za petami. Bliskovito se je ozrla ter se stresla v smrtni grozi: za njo so drvele temne in velike mačje pošasti. Ne, to niso ne levi ne leopardi, kaj takega doslej še ni bila videla. Bilo jih je okoli dvajset, tekle so v tesno stisnjeni tropi kot psi, ki se podijo po lisičji sledi.

Divje je tekla, brez sape in s stisnjenimi ustnicami. V očeh ji je sijala groza. Po udih je jela čutiti izčrpanost. Obupno je vpila proti farmi na pomoč. Pred seboj je uzrla, kako se je pestunja spotaknila ter padla z otrokom na tla. Za seboj pa je že čutila tik za ušesi renčanje po-dečih se zveri.

Do Kilima Nungu sicer ni bilo več daleč. Toda nikogar ni bilo, ki bi jim prišel na pomoč. Saj je Filip vendar doma! Zakaj ga le ni na spregled? Mar ni čul njh pretresljivega vpitja?

Pestunja se je še kaj naglo pobrala ter tekla naprej, vendar precej počasneje in majavo. Brian ji lahko pade vsak hip iz naročja. Zveri so jim bile tik za petami. Predno bo Glen dohitela pestunjo ter ji vzela iz naročja otroka, jih bodo zveri dohiteli...

Toda Brian... otrok... Glenison se je zamegnilo pred očmi. V bokih jo je rezalo kot z nožem, srce ji je sunkoma udarjalo proti grlu. Kakor blisk ji je šinila misel skozi glavo: ustavi se, s svojim telesom zadržim sestradane zveri, pestunja pa v tem doseže z otrokom farmo.

Kultura

Klavirski koncert Marijana Lipovška

Pri nas velja splošno naziranje, da je dvorana Narodnega doma gluha. Imel sem večkrat priliko ugotoviti, da je to naziranje zmotno. O tem pa se še prav posebno mogli prepričati oni, ki so bili 2. t. m. na koncertu, ki ga je priredil naš odlični pianist prof. Marijan Lipovšek iz Ljubljane. Še več, zdi se mi, da se po različnih polzkusih, ki smo jih morali napraviti po izgubi kazinske dvorane, zavedamo šele zdaj, da imamo v dvorani Narodnega doma zelo primeren lokal za komorno glasbo.

Profesorja Lipovška ima naša koncertna javnost v najlepšem spominu iz mnogih nastopov v prejšnjih letih, ko smo se v konservatoriju mogli občudovati njegove velike umetniške sposobnosti. Po daljšem odmoru je prišel spet na občisk, tokrat kot še posebno izkušeni umetnik, ki pa v nekem plemenitem nemiču išče vedno novih virov, s katerimi bi opajal svojo ljubljeno umetnost. Hrepenenje po čim večji popolnivosti ga je gnalo v Rim, kjer se letos nahaja na študijskem dopustu. Kratko bivanje v domovini o priliki velikonočnih praznikov je porabil za to, da koncertira vsaj v Ljubljani in v Mariboru.

Program njegovega koncerta je kaj raznovrsten. Iz klasične dobe, ki nam jo je mojster Lipovšek prikazoval filigransko natančno, predvajajoč razne sonate Scarlattija, Haydna in Beethovna, nas je preko modernih in deloma dokaj težkih kompozicij naših skladateljev Šivica, Osterca in Škerjanca (njegovo upoštevanje domače umetnosti poudarjamo še posebej in postavljamo kot vzor marsikaterim drugim našim umetnikom!), ki so našle v njem finega tolmača, popeljal k francoskemu modernistu Debussyju, da zaključil koncert s študijami in skercem poljskega skladatelja Fr. Chopina. Take razlike v stilih so pravi preizkusni kamen za reproducirajoče umetnike, kajti je jasno, da vsi ne ležijo vsakemu enako; pri prof. Lipovšku bi bilo težko se izreči o tem definitivno, ker se je popolnoma vživel v vsak stil, ker je vsako skladbo zagrabil s široko koncepcijo in jo izdelal do skrajne natančnosti, vendar imamo utis, da se je najlepše znašel v Debussyjevih skladbah in v klasični.

Pianist Marijan Lipovšek je ponovno

potrdil svoj sloves, nas pa znova utrdil v prepričanju in ponosu, da imamo v njem prvovrstnega glasbenika, od katerega smemo še mnogo pričakovati v korist naše lepe glasbene umetnosti. Občinstvo je to tudi čutilo ter mu po vsaki točki izrazilo viharno odobravanje, da je moral dodati še nekaj pijes. Škoda je le, da naš umetnik ni imel boljšega klavirja na razpolago; sedanji, naš edini koncertni klavir, izgublja na blagoljubnosti v visokih tonih, ki zvenijo preveč kovinsko. Obisk koncerta je bil zelo časten. M.

LJUBLJANSKI LITERATI NASTOPIJO V MARIBORU

V Ljubljani se je nedavno osnovalo »Umetniško društvo«, v katerem se zbirajo pripadniki mladega in mlajšega pokolenja slovenskih pisateljev. Društvo se prav živahno udejstvuje in je priredilo že vrsto posrečenih in uspešnih literarnih večerov. Sličen večer namerava jo prirediti tudi v Mariboru, predvidoma 14. t. m. v Narodnem gledališču. V načrtu je tudi nastop v Ptuj, na tem večeru bodo nastopili Igor Torkar, Ladislav Krjačič, Ludvik Mrzel, Jože Kranjc in Vladimir Bartol. Bralci bodo nekatere svoje pesmi, prozo in odlomek komedije.

K Nastop slovenskih književnikov v Zagrebu. V zvezi z zadnjim nastopom hrvaških književnikov v Ljubljani, so hrvaški sedaj povabili v Zagreb slovenske nastop bo 12. t. m. zvečer v Malem gledališču. Svoja dela bodo čitali: Oton Zupančič, Fran Finžgar, dr. Igo Gruden, dr. Anton Vodnik, dr. Bratko Kreft in Edvard Kočbek. Književnike bo vodil in predstavil z uvodom kritik France Koblar.

K Koncertno-literarni večer priredita v sredo 16. t. m. v dvorani Ljudske univerze v Mariboru tenorist Slavko Lukman in ljubljanski režiser in igravec Milan Skrbinšek. Ob klavirju bo kapelnik Josip Hranek.

K Se ves ta teden bo odprta zanimiva razstava akad. slikarja Zorana Mušiča in akad. kiparja Karla Putriha v Beli dvorani Uniona. Ogladni čas je od 9. do 18. ure.

Sport

Prvenstvo rezervnih moštev

Po nedeljski prvenstveni tekmi ISSK Maribor-SK Zelezničar, ki se je končala s 3:2, je stanje prvenstvene tablice sledeče:

Zelezničar	3 2 0 1	13:7	4
Maribor	3 2 0 1	7:9	4
Rapid	2 0 0 2	4:8	0

Prvenstvo se bo v nedeljo nadaljevalo s tekmo Rapid-Zelezničar. Na naslov prvaka imata izgledo Zelezničar in Rapid, ki imata enako število točk. Zelezničar vodi pred Mariborom z boljšim koeficientom. SK Slavija v prvenstvu rezervnih moštev ne tekmuje.

SK DRAVA PROTESTIRA

SK Drava je vložil protest proti verifikaciji nedeljske prvenstvene tekme s SK Lendavo v Dolnji Lendavi, ki se je odigrala pod neregularnimi okolišninami. Defegirani sodnik g. Mayeresak iz Čakovca ni prisel na igrišče. Ker je bil odsoten tudi edini lendavski sodnik, je vodil tekmo neki aktivni član SK Lendave. V jako ostri tekmi so bili trije igralci SK Drave poškodovani, pa tudi sicer nudi potek igre s rezultatom 4:0 za SK Lendavo Ptujčanom dovolj opore za vložitev protesta.

PLASMA V CELJSKI SKUPINI

Nedeljska prvenstvena nogometna tekma Amater-Hrastnik v Trbovljah se je končala z zmago Amaterja v razmerju 2:1 (0:1), ki se je tako močno utrdil na vrhu tablice ter je praktično skoro že nedosegljiv. Tablica celjske skupine je sledeča:

Amater	6 5 1 0	20:5	11
Celje	6 4 0 2	19:12	8
Olimp	5 3 1 1	17:7	7
Hrastnik	6 2 0 4	8:10	4
Atletik	7 0 0 7	5:35	0

NEDELJSKI NOGOMETNI SPORED

Na področju Mariborske nogometne podzveze bodo v nedeljo, 14. aprila, sledeče prvenstvene nogometne tekme: v Mariboru Rapid-Zelezničar ter Maribor-Mura, v Čakovcu CSK-Gradjanski, v drugem raz-

redu bo v Ptuj srečanje SK Drava-SK Slavija, lokalno rezervno prvenstvo pa se bo nadaljevalo s tekmo Rapid-Zelezničar.

s. Drugorazredna tekma SK Trbovlje-SK Litija v Trbovljah se je končala s hazenskim rezultatom 0:20 (0:5) za Litijčane.

s. Zagrebški Gradjanski je vložil protest proti verifikaciji tekme s Hajdukom, češ da se je tekma odigrala pod povsem neregularnimi prilikami. Podrobnosti se nišo znane.

s. Meddržavna nogometna tekma Nemčija-Jugoslavija bo v nedeljo na Dunaju. Potek bodo brzokone prenašale radijske postaje.

Drobne novice

Negovski grad podirajo

Pred letom je izbruhnil požar na večjem objektu mogočnega gradu pri Negovi, sedaj last grofa Tratnadsdorfa, ki živi v Nemčiji na sudetskem ozemlju. Ze ob priliki požara smo poročali v našem listu, da namerava lastnik po ognju opustošen del gradu podreti. Veliko se je pisalo proti tej nameri iz razloga, ker je omenjeni grad važen zgodovinski spomenik in je eden najlepših na sedanjem Štajerskem ozemlju. Vkljub željam, da se ohrani grad v celoti, se je uprava Tratnadsdorfovih posestev v Sloveniji s pristankom lastnika samega odločila, da po požaru poškodovani del objekta podre in ves material razproda.

MESARJI V KOČEVJU NE SMEJO ZVIŠATI CEN

Banovina je zavrnila prošnjo kočevskih mesarjev, da bi se jim dovolilo zvišanje cen mesu, in sicer govejemu na 14 in telečjemu na 14 do 16 din. Mesarji so utemeljevali povišanje, ker bi naj cena živini porasla za 30 do 40 par pri kg žive teže, kar pa se je izkazalo za neverodostojno. Res je, da se je zvišala cena izvoznih živin, kočevski mesarji pa ko-

ljejo cenejše krave in jalove telice, ki jih plačujejo po 4 do 5 din za kilogram.

o. Za predsednika Prekmurske banke je bil nedavno izvoljen soboški župan in banski svetnik g. Hartner Ferdinand.

o. Meddržavni odbor v Murški Soboti namerava v kratkem odkriti spomenik prekmurskim književnikom v parku pred gradom v Murški Soboti. Spomenik je že izdelan. Ob tej priliki sporoča MO vsem, ki se imajo bloke za nabiranje prispevkov, naj nabiranje čimprej in

čim uspešneje zaključijo; zahvaljuje se zlasti nekaterim Sobočanom, ki so se prav lepo izkazali; listim, pri katerih na nabiratelci se niso bili, se priporoča za naklonjenost.

o. Kolesar je povezil v Murški Soboti na Aleksandrovi cesti štiričletnega otroka, ki je obležal na cesti v krvi. Naloga varnostnih organov pa tudi občinstva je, da zahtrejo samovoljne akrobacije soboških kolesarjev.

Spomnite se CMD!

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša vrstolobna za vsa oglasila le dan 5.—Dražbe orkeclil dopisovanja in tenitovanski oglasi dan 1.—na besedi Najmanjši znesek za vsa oglasila le dan 10.—Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davka za enkratno objavo znaša dan 2.—Znesek za male oglasile se plačuje takol ori naročilu, oziroma se vpošlata v listno skupa s naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11409. Za vse oglasne oddele sledi malih oglasov se mora priljubiti znanika za 2. dan.

Razno

BRITJE 2 din
STRIŽENJE 4 din
najceneje v brivnici »Rapid«
(Koštomaj) sedaj Meljska 1.
1901-1

HRANILNE KNJIŽICE
drž. vredn. papirje, valute
prodane najbolje tri Bančno
kom. zavodu, Aleksandrova 40
Kupite pri nas srečko drž.
loterije. 1918-1

VASE LASE OBVARUJETE
sami z »Elia«-preparatom.—
Trajna ondulacija no menja
barve, Salon Knez, Kneza
Koclja ul. 24 (Tattenbachova)
2107-1

Svojem cenj. odjemalcem, trgovcem in gostilničarjem tem potom naznanjam, da gospod **ZIGER LJUDOVIT** ne potuje več za mene ter s tem tudi ni upravičen sprejemati naročila ali inkaso ali za ključiti kakšen posej na moje ime. Perko Edgar, Delikatese in bombonera, Maribor, Dyořakova ul. 14, Brata Perko, 2108-1

GOSPODINJE!
Želite zdrav, okusen, lahko prebavljiv kruh, potem poskusite Rakušev rumeni kruh, Koroška c. 24, 2129-1

Posesti

KUPIM POSESTVO
v bližini Maribora, na katerem se lahko redi 2 do 4 krave, ali zamenjam 3-stanovanjsko hišo za posestvo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Točen plačnik«, 2105-2

ENODRUŽINSKO HIŠO
ali vilo v Mariboru vzamem v najem ali kupim. Naslov se naj odda v ogl. odd. »Večernik«, 2113-2

Prodam lepo **NOVO HIŠO**
z njivo ob glavni cesti, ki je pripravna za vsakega obrtnika, Rošnja, Sv. Janž na Dravskem polju, Štefan Ekart, 21117-2

STAVBENA PARCELA
(sadenosnik) na prodaj! Sonč na lega za »Trenil ribnik«, 2144 m². Brez posredovalca. Povpraša se pri Zorati, Koroška c. 19, 2126-2

ENO-DRUŽINSKA HIŠA
na prodaj, cena din 35.000.—
Ptujška cesta 187, Tezno pri Mariboru. 2128-2

Kupim

BELE IN SIVE MIŠI
kupim. Preparater Wallner, Slovenska ulica, 2106-3

ZELEZEN ŠTEDILNIK
dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo pod »Štedilnika«, 2121-3

Prodam

LEPO STARO JEDILNICO
in drugo pohištvo proda skladiščnik, Meljska cesta 29, 1948-4

»HERKULES-SAKS« MOTOR
98 ccm. rabljen, prodam. Jezdarska ul. 13, 2103-4

CEMENT, APNO
apneni prah, kolje, krajanike in vse za brajde, dobite poceni v lesni trgovini Albin Celi, Maribor, Betnavska cesta 4, 2127-4

TRSENE CEPLJENKE
prvovrstne, nudi splošno znana trsnica Ivan Ratej, Slov. Bistrica. Mnogoštevilna priznanja na razpolago. 2133-4

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda. Vprašati Modni salon, Maistrova ul. 2, 2104-5

SOBA IN KUHINJA
z lokalom se odda. Prečna ulica 4, 2109-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, se odda. Masarykova ul. 22. Istanom se odda soba s štedilnikom, 2125-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, Kettejeva 10, Po-breže, Špessovo selo, 2132-5

TRISOBNO STANOVANJE
v centru mesta se odda za 1. maj 1940. Vprašati: Zdruzenje trgovcev, Vetrinjska 11, I. nadstr., 2134-5

Soba odda

GOSPODA
sprejem takol na vso oskrbo po zmerni ceni, Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 2112-7

Odda se čista **OPREMLJENA SOBA**
z dvema posteljami, poseben vhod (z ali brez oskrbe).—Ogledati med 12.—14. uro.—Wildenrainerjeva 16-II, levo, 2119-7

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vhodom oddam takol gospodu, Frankopanova ul. 1-I, 2120-7

LEPA SOBA
z 1 ali 2 posteljami in uredno kopalnice, event. z vso oskrbo, se odda, Cankarjeva ul. 14, pritličje desno, vrata 3, 2131-7

Spomnite se CMD!

Proti kamenčkom
v ledvicah, mehurju in želcu ter za zdravljenje njihovih bolezni uporabljajte:
ZDRAVILNI DUBRAVKA ČAJ
Uspeh zalamčen, poskušajte tudi Vi. Ena škatla din 36.—tri škatle din 90.— franco poštnina, Dobiva se v vseh lekarnah, kjer jih ni, pošilja: Kom. farm. laboratorij Mr. Ivo Andelić, apotekar, Mostar.
R. S. br. 14471, 23. V. 1938.

Novi!

Ali ste že brali najnovejšo knjigo
Juš Kozak:
MASKE

Kupite jo v Tiskovni zadrugi
Aleksandrova cesta 13 • Telefon 25-45